

NOTITIE/MEMO

Van : Hans Bekkers
Aan : Ministerie van Justitie en Veiligheid
Betreft : Visie NMv op Wet bevordering mediation
Datum : 8 september 2020

De visie van de Nederlandse Mediatorsvereniging op een register voor mediators

Bronnen:

- Kamerbrief Minister 20 januari 2020
- Vragenlijst JenV
- Visie NMv op Wet bevordering mediation
- Verslag gesprek NMv met registers op 6 augustus 2020

Achtergrond

In het voornemen van de minister van Rechtsbescherming om de Wet bevordering mediation te agenderen is het zijn uitgangspunt dat de kwaliteit van de dienstverlening van mediators centraal wordt geborgd middels een wettelijk register dat formeel gehouden wordt door de minister voor Rechtsbescherming. Aan NMv en andere organisaties in het mediationveld is input gevraagd voor de gedachtenvorming. In deze notitie staat hoe NMv aankijkt tegen een register en worden 7 vragen van de minister over een register beantwoord.

In september organiseert NMv weer een bespreking waar de belangrijkste registers van mediators voor worden uitgenodigd. Wij zullen daarna een vervolgotitie opstellen.

NMv, 1 september 2020

Hoe kijkt NMv aan tegen een register van mediators

- Een register van mediators draagt bij aan het doel van de wet, t.w. bevordering van mediation.
- Het borgen van de kwaliteit van mediators en hun diensten is essentieel voor het vertrouwen in het vak van mediation.
- Het is van belang dat mediation herkenbaar en onderscheidend beschikbaar is voor de partijen als methode voor conflictoplossing. Daarvoor is het nodig dat er inzicht is in de kwaliteit en ervaring van de mediator.
- Een wettelijk register moet meerwaarde hebben voor de markt en de mediator.

Hoe kijkt NMv aan tegen de organisatie van een register van mediators

- Vertrekpunt is de Commissie Mediation. Deze heeft o.a. als taken:
 - Verantwoordelijkheid voor normering
 - Accreditatie van opleidingen

- Actief beheer van het systeem (vanuit de gedachte dat de minister systeemverantwoordelijk is en niet actief beheerder)
- Bij de normstelling zijn alle belanghebbenden vertegenwoordigd: primair mediators. Gehoord moeten worden: opdrachtgevers, certificerende instellingen (CI's), opleiders. Dat is van belang voor de adoptie en acceptatie van de normen bij deze vier groepen. Het gesprek moet gaan over: 'waar leggen we in het algemeen en per subscope de streep'. Het gaat het om geharmoniseerde normen met differentiatie. Het doel zou daarom zijn om specialistische registers aan te laten sluiten. (bv arbeid, strafrecht, nalatenschap, scheidingsmediators, interne mediators, enz.) Nodig is dan: zeggenschap over de normstelling van specialisten.
- Er zijn certificerende instellingen (CI's), zoals MfN, ADR, ACB, IMI. Deze toetsen aan de een en dezelfde gestelde norm (basis en differentiatie voor specialisatie).
- Op deze CI's staat toezicht. Inclusief buitenstaanders. Een professionele toezichthouder zonder enig ander belang naast een goede kwaliteit van de CI's.
- Er is sprake van 1 inclusief register.
- Er is toezicht op het register.

Initiatief benutten om verbeteringen door te voeren

Het instellen van een register biedt de kans om verbeteringen in de huidige registratie aan te brengen. Voor NMv zijn de volgende effecten van het register essentieel:

1. *Kwaliteitsontwikkeling.* Een register biedt mediators de impuls voor kwaliteitsontwikkeling. Daarmee wordt bedoeld: niet louter vastleggen van een bestaande situatie, maar vooral stimuleren van de ontwikkeling van kwaliteit van mediators.
2. *Inclusiviteit.* Een register moet ruimte bieden voor de breed samengestelde groep van beroepsbeoefenaars ten aanzien van specialisaties, stijlen, ervaringen (zie ledenenquête NMv over de Wbm, zomer 2020). De combinatie van differentiatie in specialismen en een groeipad voor kwaliteitsontwikkeling zal ertoe moeten leiden dat het huidige bestand van geregistreerde cq gecertificeerde mediators toegang heeft tot het register, waarbij het niet zo zal zijn dat iedereen beëdigd kan of wil worden!

Anders geformuleerd: een zorgpunt van NMv is dat het instellen van een register ertoe leidt dat slechts een beperkt deel (bv 600) van de huidige mediators worden geregistreerd cq beëdigd. De meerderheid van de huidige mediators zou dan buiten de boot vallen en niet de voordelen genieten die in een register zouden hebben, zoals erkenning, titelbescherming, duidelijkheid over hun (specifieke) kwaliteit naar opdrachtgevers toe, enzovoorts. Met het ministerie en de beroepsgroep willen wij zorgen voor een inclusief register.

3. *Geen onnodige juridisering.* Zowel de norm als het register als systeem mogen niet leiden tot verenging van mediation tot een juridisch vak. Geborgd moet worden dat juridische, psychologische en communicatieve kennis en ervaringen onderdeel zijn van de norm.

Het mediationproduct moet uiteraard voldoen aan juridische eisen, dat moet onderdeel zijn van de norm en dat moet getoetst worden. Als bij specialisaties eigen juridische eisen, vaardigheden en competenties bij horen, dan zijn deze onderdelen van de specifieke norm en zal daarop getoetst moeten worden.

4. *Eenduidigheid van 1 register.* De huidige opzet en uitvoering van registers voor mediator zijn niet eenduidig, noch voor opdrachtgevers als mediators. De verschillende registers hebben ieder hun eigen kaders, regels en uitvoering. De diversiteit van de verschillende specialismen is op dit moment naar onze mening onvoldoende in de registers vertegenwoordigd.

Antwoorden op de door het ministere toegestuurde vragenlijst

Inhoud register algemeen

1. **Wie zal naar uw idee gebruik maken van het register?**

Mediators

Mediators zullen zich willen laten toetsen op de kwaliteitsnormen voor mediation én voor het vakgebied waarin zij zich specialiseren. Dat zullen zij willen doen na het goed hebben doorlopen van de basisopleiding tot mediator. Zij zullen het op latere momenten ook willen doen na het goed hebben doorlopen van specialisatie-opleidingen, waardoor zij toegang krijgen tot mediations in specifieke sectoren. Denk aan mediation in strafrecht (MiS), familierecht, arbeidszaken, wellicht ook faillissementszaken, bestuurszaken, huurzaken en andere rechtsgebieden. Mediators die met goed gevolg de toets aan de (specifieke) kwaliteitsnorm halen, zullen zich inschrijven in het register en daar dus gebruik van maken. Mediator zal aanspreekbaar zijn op de geleverde kwaliteit, middels klacht- en tuchtrecht.

Opdrachtgevers c.q. verwijzers

Opdrachtgevers en verwijzers zullen gebruik maken van het register om zich ervan te vergewissen dat zij bij een geschil mediators selecteren die over voldoende kwaliteit beschikken. Mediationbureaus bij rechtbanken leveren partijen in een geschil bijvoorbeeld vaak een shortlist aan van mediators die voldoen aan de vereisten die voor conflictoplossing nodig zijn. Zij zijn hiermee verwijzers; de partijen zélf zijn opdrachtgevers. Beide willen er zeker van zijn dat de mediators die zij inzetten aan kwaliteitsnormen voldoen, en dat daar ook voldoende toezicht op wordt gehouden. Voor ondernemingen, private personen, overheden en andere organisaties geldt hetzelfde. Vaak worden er naast vereisten aan vakkennis en -ervaring aanvullende eisen aan de mediator gesteld, bijvoorbeeld kennis van bestuursrecht, kennis van erfrecht, enzovoorts, waar opdrachtgevers en verwijzers specifiek naar zoeken. Dit zullen zij in het register willen terugvinden.

Opdrachtgevers en verwijzers zullen ook inzicht willen hebben in het klacht- en tuchtrecht.

Certificerende instellingen (CI's)

Om normen te controleren, om te toetsen aan de norm en specialisaties in de norm.

Opleiders

Om specialisatie-opleidingen te geven die voldoen aan de ingangseisen. Om te controleren of aan register is voldaan.

Toezichthouder

Om toezicht op het register en de CI's te houden.

2. Welke informatie over een mediator zou in uw optiek in het register moeten terugkomen?

De Commissie mediation zal zich hierover en detail over moeten buigen. Onze visie is dat het register informatie moet geven. Deels door het register aangegeven (de registratie zelf), deels door de mediator die aan zijn inschrijving (facultatief) kleuring aanbrengt over aanpak en werkwijze, specifieke ervaringen.

In het algemeen:

- Getoetste norm: voldoen aan de kernwaarden van mediation
- Getoetste specialismen
- Eigen kleur van de mediator (ervaringen / methodieken / bagage / nevenberoepen)
- Eventueel genoten opleiding + genoten specialisaties
- Eventueel: registratiegeschiedenis (bv peer review enz.)?

Vanuit de NMv hechten we eraan dat mediators aantoonbaar werken volgens de volgende kernwaarden:

- *integere houding en persoonlijkheid;*
- *competent en handelend volgens de beroepsethiek van een mediator;*
- *transparant over rol en proces;*
- *onafhankelijk en onpartijdig;*
- *partijautonomie respecterend.*

Specialisaties

3. Moet er in het register onderscheid worden gemaakt tussen mediators die de basisopleiding hebben behaald en mediators die een specialisatieopleiding hebben voltooid? Zo ja, welke specialisatieopleidingen?

Ja. Er zijn verschillende redenen om een zichtbare differentiatie aan te brengen:

1. Biedt opdrachtgevers en verwijzers op maat van de vraag in het conflict gesneden aanbod van mediators te selecteren.
2. Stimuleert de kwaliteit van de beroepsgroep: er ontstaat een beroepsgroep die voldoet aan basisnorm en een reeks van specialismen.
3. Stimuleert groei bij mediators. Differentiatie biedt nieuwe mediators de gelegenheid om zich te registreren vanaf het begin van hun loopbaan als mediator, en stimuleert een groeipad om zich verder te specialiseren. Dus niet alleen inzicht in specialismen, ook in niveau/anciënniteit als mediator. Daaraan gekoppeld wellicht een differentiatie in de norm voor aantal uitgevoerde mediations.
4. Leidt tot een 'inclusief' register en een brede bescherming van de titel 'mediator'.

Voor specialisatieopleidingen of sectoren waarvoor aanvullende kwaliteitsnormen, toetsen en aantekening in een registratie gewenst zijn, denken wij aan:

- Strafrecht
- Scheidingsmediators
- Familiemediation
- Ouderschapszaken
- Nalatenschap
- Bouw
- Insolventie
- Fiscaal
- Overheid
- Milieu en Ruimtelijke ordening
- Bestuur
- Arbeid
- Agrarisch
- Interne mediators.

In onze visie is er 1 register. De gemeenschappelijkheid is de basis en daarnaast opbouwen voor zover het specialisme ernaar vraagt. De huidige sectorregisters hebben al normen.

Bovenstaande opsomming is wellicht lang. Advies van NMv aan de Commissie is om te onderzoeken welke specialismen eenzelfde kwaliteitsnorm en toets behoeven. Als je wilt normeren moet het wel mogelijk zijn op de specialismen te kunnen toetsen. Als er specialisme is dan moet er ook opleiding zijn.

4. Horen er aanvullende rechten/bevoegdheden bij specialisaties, en zo ja, welke?

Ja, als specialisatie op goed niveau is gevolgd en op de gestelde specialisatienormen met goed gevolg is getoetst, dan zou de mediator de rechten en bevoegdheden moeten hebben om ook op juridisch terrein de nodige stappen te zetten.

Dit kan zich op verschillende terreinen voordoen, bijvoorbeeld bij scheidingszaken, erfzaken, arbeid, strafrecht.

Mogelijk: als BE verplichting om mee te tekenen ten bewijze dat jij aan zorgplicht heeft voldaan. / is verplichting bij vso

In onze visie kunnen bevoegdheden niet zonder zeer stringente koppeling aan de specifieke normen. Deze moeten terugkomen in een herkenbare specialismen in het register.

Specialismen.

Bij de Commissie Mediation zal voor specialismen de nadruk liggen op aanvullende kwaliteitseisen. De normstelling moet objectief gebeuren en als beroepsgroep moeten wij onszelf kritisch beoordelen.

Aandachtsgebieden/affiniteiten/beroepsgroep

5. Moeten aandachtsgebieden/affiniteiten/beroepsgroep in het register worden opgenomen? Zo ja, welke?

Breed openstellen. Opdrachtgevers en verwijzers zijn geïnteresseerd in méér dan de technisch-formele kwaliteiten van potentiële mediators. Beknopte beschrijving van aandachtsgebieden/affiniteiten/ beroepsgroep geeft kleur aan het profiel. Een verwijzing naar een eigen site is wellicht praktischer.

Termijn inschrijving

6. Moet een termijn van inschrijving in het wetsvoorstel worden opgenomen, en zo ja, hoe lang is deze termijn?

Termijn zou wat ons betreft 3 jaar kunnen, eventueel 4 jaar.

7. Moeten er eisen aan de herinschrijving worden gesteld en zo ja, welke?

Wij denken aan:

- Peer review om de 3 of 4 jaar
- Intervisie
- Publicaties en vakontwikkeling
- Mentorschap
- Mediation-advocacy (client actief begeleiden en adviseren / partij-adviseur bij mediation bij de gang naar mediator)

Dit aangevuld met specifieke eisen aan herinschrijving bij specialismen.

Geen vrijblijvende inschrijving. Mediators moeten in het register een stimulans vinden in hun professionele ontwikkeling.